

С. М. Підгородецька
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту, економічної теорії та фінансів
Хмельницького університету управління та права

Ю. О. Гернего
аспірант Київського національного економічного
університету імені Вадима Гетьмана

УДК 338.12.017

ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОЕКТ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ЗРОСТАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Досліджено теоретичні обґрунтування впливу ефективності реалізації інноваційного проекту на результати діяльності підприємства. На прикладі ПрАТ "КЦКБА" оцінено залежність конкурентоспроможності суб'єкта господарювання від результатів впровадження інноваційних проектів.

Ключові слова: інноваційний проект, конкурентоспроможність, інновація, прибуток.

В умовах ринкової економіки важливого значення для суспільства набули процеси виробництва, які орієнтуються на сучасні досягнення науки і техніки. Основою їх впровадження можна вважати реалізацію інноваційних проектів, які дозволяють застосовувати інноваційні процеси та технології для забезпечення зростання прибутковості діяльності суб'єкта господарювання у майбутньому. У контексті підвищення прибутковості зростає конкурентоспроможність підприємства, що створює передумови для подальшого інноваційного розвитку та вдосконалення в рамках нових та діючих інноваційних проектів.

Потреба утримання належного рівня конкурентоспроможності суб'єктами господарювання призвела до зростання актуальності вказаного напрямку досліджень у теоретичних розробках сучасності. Обґрунтуванню питань стимулювання інноваційного розвитку та реалізації інноваційних проектів присвячено чимало робіт вітчизняних економістів, зокрема В. Геєця, М. Долішнього, Я. Крупки, А. Гальчинського, А. Чухна, В. Захарченка, О. Михайловської, А. Белінського, С. Башкатової та інших [1; 2]. Аспекти впровадження у виробництво новітніх технологій як одного із основних факторів набуття переваг у конкурентній боротьбі досліджено такими іноземними економістами, як М. Портером, М. Фрідменом, Й. Шумпетером, Г. Менц, Дж. Брайтом.

Метою дослідження є обґрунтування залежності результативності економічного розвитку суб'єкта господарювання від інтенсивності впровадження інноваційних проектів, що сприяє підвищенню його конкурентоспроможності. Практичний аспект вказаного питання розкрито на основі аналізу результатів діяльності ПрАТ "Київське центральне конструкторське бюро арматуробудування".

У результаті оцінювання теоретичних обґрунтувань інноваційного розвитку та інноваційних проектів нами звернуто увагу на такі погляди сучасних економістів, які вказують на залежність конкурентоспроможності суб'єктів господарювання від ефективності реалізації інноваційних проектів.

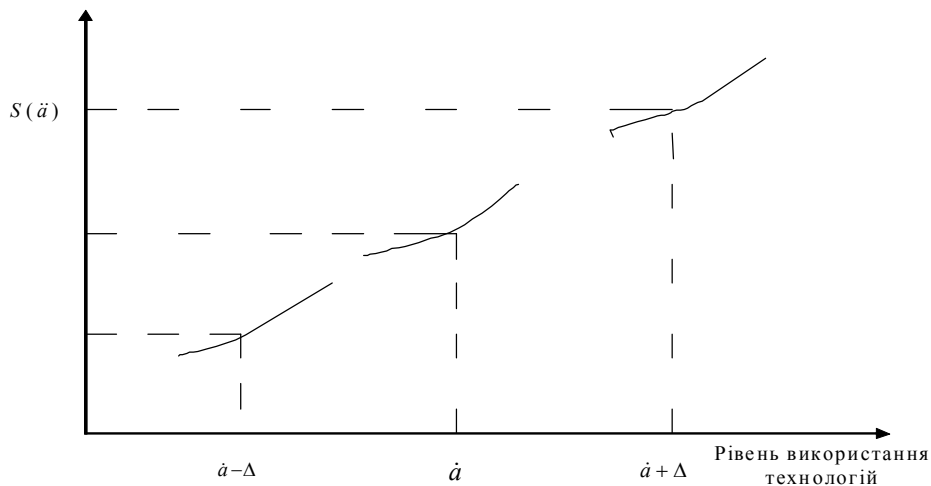
В умовах сучасності вважаємо за доцільне формування механізму управління економічним розвитком підприємства за допомогою створення науково-технічного

центру (НТЦ), в основу якого покладено можливість систематичної реалізації та удосконалення інноваційних проектів. Вказаний підхід займає чільне місце в дослідженнях вітчизняних економістів, зокрема вагомими є висновки Н. Б. Мігай. Для великих підприємств з досить широким асортиментом продукції характерною є мережева структура системи управління потенціалом підприємства, яка включає потенціал традиційного розвитку, знання предметної галузі, потенціал розвитку суб'єкта господарювання, знання ефективного менеджменту організації, знання про нові види продукції та додаткових послуг, а також технологічну мережу знань [3, с. 221]. Управління направлено на інноваційну складову потенціалу, яка забезпечує розвиток інших його елементів.

У контексті підвищення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання доцільним вважається створення зовнішньо спрямованих бізнес-структур, зокрема наголошується на ймовірних наслідках застосування бізнес-інкубаторів, які сприяють співробітництву держави та ринку задля підвищення конкурентоспроможності як підприємства зокрема так і держави загалом у межах реалізації інноваційних проектів [4, с. 141]. Слід відокремити систему управління інноваційними проектами, яку доцільно розглядати на двох рівнях (формування системи управління на державному рівні та механізми її реалізації на підприємстві) [5, с. 359]. Систематична реалізація інноваційних проектів сприяє підвищенню рівня конкурентоспроможності як окремого суб'єкта господарювання, так і держави загалом.

На думку російських вчених, потреба в управлінні інноваційним розвитком підприємства пояснюється прямою залежністю темпів зростання виробництва від ефективності реалізації інноваційних проектів (рис. 1), яку характеризує заміщення ресурсів та технологій на більш якісні, що сприяє подальшому розвитку суб'єкта господарювання на новій науково-технічній основі.

$S(\ddot{a})$ — темп росту виробництва; \ddot{a} — рівень використання технологій та ресурсів за середнього рівня інноваційного розвитку; Δ — різниця у потенціалі залежно від зростання або зниження ефективності реалізації інноваційних проектів.

Рис. 1. Залежність темпів росту виробництва від ефективності реалізації інноваційних проектів* [6, с. 278]

* Під реалізацією інноваційних проектів розуміється норма споживання якісних ресурсів на більш високих технологічних рівнях економіки.

Зазначені підходи дозволяють обґрунтувати теоретичні основи залежності конкурентоспроможності суб'єкта господарювання від ефективності реалізації інноваційних проектів. Підтвердження достовірності вказаних вище аспектів нами отримано завдяки оцінюванню планових результатів від впровадження інноваційних проектів на ПрАТ "КЦКБА".

З метою підвищення конкурентоспроможності цього підприємства планується реалізація наступних інноваційних проектів: ДКР з розробки та виробництва зворотних клапанів для систем, важливих для безпеки атомних станцій України DN 50, 65, 80, 100, 125, 150, 200, Рр 4 МПа, 14 МПа, 20 МПа, t 250–350°C; програми з розробки та виробництва регулюючих клапанів для ТЕС; програми з розробки та виробництва регуляторів тиску для запобігання обледеніння літаків серії АН.

Для оцінювання прогнозних результатів діяльності ПрАТ "КЦКБА" з врахуванням ймовірних змін кон'юнктури ринку складено план доходів та витрат підприємства відповідно до консервативного, найімовірнішого та оптимістичного прогнозів, враховуючи тенденції розвитку ринку, прогнозований рівень попиту. У результаті реалізації зазначених інноваційних проектів ПрАТ "КЦКБА" планує отримати додатковий прибуток, розрахунок якого здійснено за кожним з проектів. Зміну частки прибутку від впровадження кожного інноваційного проекту в загальному прибутку підприємства відслідковано на рис. 2–5.

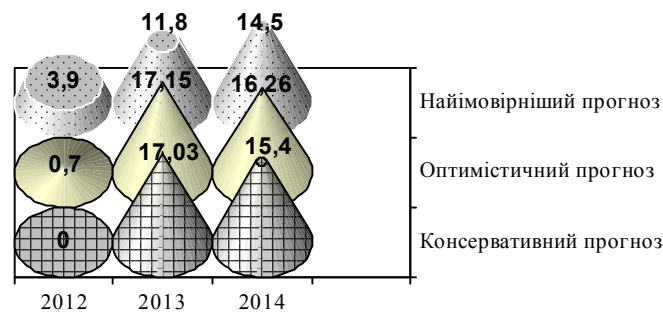

Рис. 2. Частка додаткового прибутку від реалізації ДКР з розробки та виробництва зворотних клапанів у загальному прогнозованому прибутку ПрАТ "КЦКБА"***

*** Примітка: розроблено авторами.

За найімовірнішим прогнозом у 2014 році частка додаткового прибутку від реалізації ДКР з розробки та виробництва зворотних клапанів у загальному прогнозованому прибутку ПрАТ "КЦКБА" становитиме 14,5 %, тобто відбудеться перехід до вищого рівня ефективності відтворювальних процесів, зростання конкурентоспроможності підприємства.

Проект розробки та виробництва регулюючих клапанів забезпечить максимальний ефект у 2013 році, у 2014 році його вплив на рівень конкурентоспроможності дещо зменшується, що пов'язано зі специфікою реалізації інноваційного проекту.

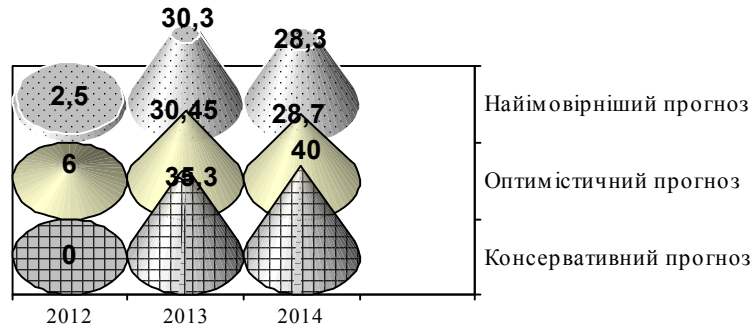

Рис. 3. Частка додаткового прибутку від реалізації програми з розробки та виробництва регулюючих клапанів у загальному прогнозованому прибутку ПрАТ “КЦКБА”***

Максимальний ефект отримаємо від реалізації програми з розробки та виробництва регуляторів тиску, що характеризує вказаний інноваційний проект, як вирішальну детермінанту зростання конкурентоспроможності суб'єкта господарювання.

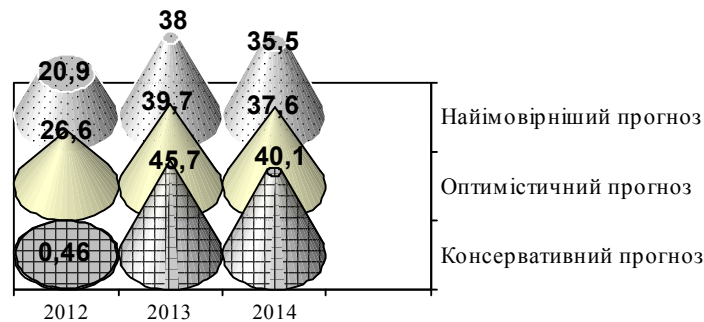

Рис. 4. Частка додаткового прибутку від реалізації програми з розробки та виробництва регуляторів тиску в загальному прогнозованому прибутку ПрАТ “КЦКБА”***

За попередніми оцінюваннями реалізація інноваційних проектів принесе прибутки уже в перший рік, що сприятиме переходу підприємства на якісно вищий рівень розвитку, порівняно з конкурентами. У разі реалізації консервативного прогнозу пропонуємо відмовитись від проекту з розробки та виробництва регулюючих клапанів (максимальні залучені ресурси, мінімальний прибуток у перший рік). У контексті аналізу чутливості реагування розраховано показники за формулами табл. 1.

Таблиця 1

Формули для оцінювання інноваційних проектів на основі аналізу чутливості реагування [7, с. 158]

№ з/п	Назва показника	Формула розрахунку	Умовні позначення
1	2	3	4
1	Чиста теперішня вартість	$NPV = \sum_{i=1}^n \frac{CF_i}{(1+r)^i} - INV_0$ (1)	CF_i — грошові потоки, тис. грн. (чистий прибуток (збиток) плюс амортизація); $\frac{1}{(1+r)^i}$ — множник дисконтування; INV_0 — інвестиції, грн.
2	Дисконтований термін окупності проекту	$DPB = j+d$ (2) $d = \frac{INV_0 - (CF_1 + CF_2 + \dots + CF_n)}{CF_n}$ (3)	-
3	Індекс рентабельності	$IR = \sum_{i=1}^n \frac{CF_i}{(1+r)^i} / INV_0$ (4)	-

Результати розрахунків за кожним з досліджуваних інноваційних проектів узагальнено в табл. 2.

Таблиця 2

Основні показники доцільності реалізації інноваційних проектів для ПрАТ "КЦКБА"***

Показник	Критичний прогноз			Наймовірніший прогноз			Оптимістичний прогноз		
	I	II	III	I	II	III	I	II	III
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Додатковий чистий прибуток від ДКР, тис. грн									
2012	-	-	40,84	609	385	3 229	1 486	1 150	5 113
2013	1 579	4 111	4 154	2 452	4 934	6 186	3 542	6 290	8 214
2014	1 834	4 745	4 794	2 841	5 694	7 139	4 093	7 235	9 479
2. Частка в плановому прибутку підприємства, %									
2012	-	-	0,46	3	2,5	20	1	6	26,6
2013	17	35	45	12	30,3	38	17	30	39,7
2014	14	40	40	15	28	35,5	16	28,7	37,6
3. Чиста теперішня вартість, тис. грн	720,5	1 587	3 914	2 573	3 168	9 801	4 982	5 872	14 511
4. Термін окупності, міс.	11,80	5,21	9,11	5,64	2,81	7,35	3,72	2,06	5,52
5. Індекс рентабельності	1,31	1,32	2,30	2,13	1,63	4,27	3,19	2,17	5,84

*** I — ДКР з розробки та виробництва зворотних клапанів; II — програма з розробки та виробництва регулюючих клапанів; III — програма розробки та виробництва регуляторів тиску.

На основі здійсненого аналізу визначено інноваційні проекти доцільними для реалізації на ПрАТ “КЦКБА”. Згідно з основними критеріями аналізу чутливості реагування усі вказані заходи є рентабельними, створюють передумови для подальшого залучення ресурсів та зростання на новій науково-технічній базі. ПрАТ “КЦКБА” здобуває додаткові переваги поряд з суб’єктами господарювання аналогічного профілю та номенклатури.

Спираючись на методику управління економічним розвитком підприємства, прогнозуємо його рівень. Виходячи з тенденції зміни інноваційної складової у відповідь на зміну прибутковості, тенденцію у випадку реалізації інноваційних проектів показано на рис. 5. У 2010 р. ПрАТ “КЦКБА” перебувало на етапі зростання, у разі відмови від інноваційних проектів підприємство перейде на етап стабілізації та поступового зниження. У випадку реалізації проектів відбудеться оновлення номенклатури продукції, темпи інноваційного розвитку мають можливість збереження досягнутого рівня на довший проміжок часу.

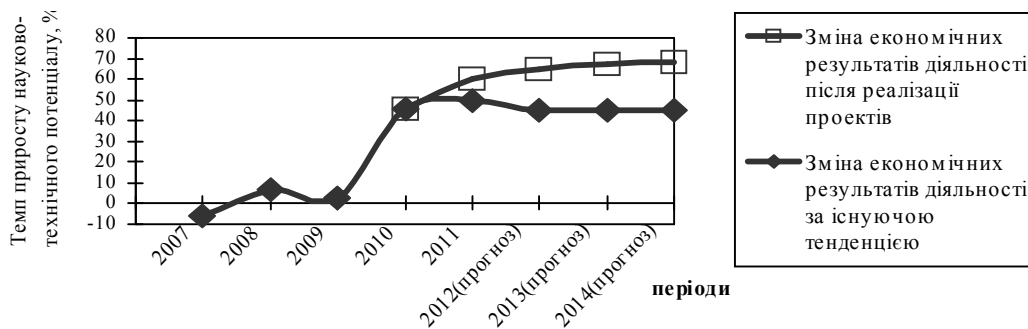

Рис. 5. Прогнозні тенденції зміни економічних результатів діяльності ПрАТ “КЦКБА” у випадку реалізації інноваційних проектів**

На основі проведеного дослідження можемо підтвердити вирішальну роль інноваційних проектів в економічному розвитку суб’єктів господарювання, що є ключовим фактором зростання рівня їх конкурентоспроможності. Проаналізувавши теоретичні та практичні аспекти питання, вказуємо на необхідність врахування результатів реалізації інноваційних проектів під час оцінювання конкурентоспроможності підприємства. Важливим є кількісне оцінювання ефективності впровадження інноваційних проектів як детермінанти функціонування суб’єкта господарювання в умовах конкурентного середовища.

Список використаних джерел

1. Колоколов, А. С. Методические аспекты работы над инновационными проектами на ранней стадии развития [Текст] / А. С. Колоколов, Д. Б. Шульгин // Инновации. — 2011. — № 3. — С. 96–101.
2. Мельников, Л. А. О подходе к проектированию логической модели динных инновационного проекта [Текст] / Л. А. Мельников // НТИ Серия 1. Организация и методика информационной работы. — 2011. — № 9. — С. 8–13.
3. Авадэни, Ю. И. Феноменологическая концепция роста потенциала организации и определение приоритетных направлений ее развития [Текст] / Ю. И. Авадэни, А. Н. Витушкин // Проблемы современной экономики. — 2009. — № 4. — С. 219–224.
4. Николаева, Л. А. Региональные аспекты реализации интеллектуального потенциала в условиях инновационных преобразований [Текст] / Л. А. Николаева // Проблемы современной экономики. — 2010. — № 4. — С. 141–145.
5. Moskvina, S. Formation of Integrating Mechanisms of Science-Intensive Enterprise Management in the Conditions of Knowledge Economy [Electronic Resource] / Sergey Moskvina // Journal of

- Siberian Federal University. Humanities & Social Sciences. — 2010. — № 3. — P. 354–360. — URL : http://elib.sfu-kras.ru/bitstream/2311/795/1/07_Moskvin.pdf.
6. Шлычков, В. В. Методические рекомендации по организации работ по управлению ресурсным потенциалом промышленного предприятия [Текст] / В. В. Шлычков, С. М. Кулиш // Экономические науки. — 2009. — № 5. — С. 277–281.
 7. Вербицька, Г. Л. Удосконалення механізму оцінювання інвестиційного проекту [Текст] / Г. Л. Вербицька, О. Г. Мельник // Вісник національного університету “Львівська політехніка” : наук.-прак. журнал. — 2008. — № 14 (635). — С. 156–162.
 8. Звіт про фінансові результати ЗАТ “КЦКБА” у 2006-2010 роках [Текст]. — К., 2011. — 56 с.
 9. Jedlicski, M. In pursuit of the essence of logistic potential of an enterprise. — LogForum 5, 4, 8. — 2009 — [Electronic Resource] / M. Jedlicski. — URL : <http://www.logforum.net/vol5/issue4/no8>.
 10. Bandarian, R. Evaluation of commercial potential of a new technology at the early stage of development with fuzzy logic [Electronic Resource] / Reza Bandarian. — URL : www.jotmi.org/index.php/GT/article/download/art65/429.

Надійшла до редакції 12.11.2011

Подгородецкая С. Н., Гернего Ю. А. Инновационный проект как детерминанта роста конкурентоспособности предприятия

Исследовано теоретические аспекты влияния эффективности реализации инновационного проекта на результаты деятельности предприятия. На примере ЧАО “КЦКБА” оценено зависимость конкурентоспособности предприятия от результатов реализации инновационных проектов.

Ключевые слова: инновационный проект, конкурентоспособность, инновация, прибыль.

Pidhorodetska, S. M.; Gernego, Yu. O. Innovative Project as Determinants of Growth of Enterprises Competitiveness

In the article are examined theoretical aspects of influence of effective realization of innovative project at the results of activity of enterprise. As an example, it is considered the dependence of competitiveness of enterprise from results of realization of innovative projects for PJSC “KCDV”.

Key words: innovative project, competitiveness, innovation, income.

